

میزگرد

خاستگاه بسیاری از فعالیت‌های اجتماعی، خانواده است. این نهاد، زیربنای بخش عمده‌ای از ساختارهای اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و ... را تشکیل می‌دهد؛ اما این واحد مهم اجتماعی نیز همواره در معرض تهدیدهای جدی قرار دارد که در صورت فقدان پیش‌بینی و کنترل لازم، ممکن است عملکرد و آثار سازنده و مهم آن دچار اختلال شود. این تهدیدها را می‌توان براساس موضوع در گروه‌های فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، امنیتی و ... دسته‌بندی نمود. کنترل این تهدیدها در بسیاری از موارد، خارج از توان خانواده است و برای رفع آنها به نوعی همیاری عمومی نیاز است. تحقیقاً بیمه در زمره مهم‌ترین ابزارهایی است که برای ایجاد آمادگی رویارویی با این تهدیدات ابداع شده است. این فراورده ارزشمند بشری با قابلیت‌های خود بسیاری از آثار نامطلوب رویدادهای غیرمترقبه را کنترل کرده و موجب می‌شود خانواده دوباره در مسیر زندگی عادی قرار گیرد. برای بررسی موضوع بیمه و خانواده با تعدادی از صاحب‌نظران حوزه‌های روانشناسی خانواده، اقتصاد و بیمه به گفتگو نشستیم. از شما دعوت می‌کنیم متن گفتگوهای این میزگرد را مطالعه کنید.

نقش بیمه

در استحکام اصلی‌ترین واحد اجتماعی

● سیمای فردوسی

○ تحصیلات: دکترای روان‌شناسی بالینی.

○ سوابق اجرایی: مدیر گروه روان‌شناسی دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه تهران.

○ تألیفات و تحقیقات: تدوین کتاب بهداشت روانی، ترجمه کتاب مصاحبه روان‌شناختی با کودکان و نوجوانان، انجام تحقیقات و تدوین مقالات تخصصی روان‌شناختی در حوزه‌های شخصیت جوانان، مریبان مهدکودک‌های تهران و ...

○ سایر: (کتاب سخنی با والدین با موضوع بررسی مسائل و مشکلات کودکان در دست انتشار است).

دکتر سیمای فردوسی

● فرامرز روحانی

○ تحصیلات: لیسانس.

○ سوابق اجرایی: استخدام در شرکت بیمه تهران در سال ۱۳۵۵ - رییس حسابداری بیمه تهران - رییس اداره‌های امور مالی، معاون شعبه اصفهان، رییس شعبه اراک، سرپرست شعب منطقه ۳، مدیر امور مالی و معاون فنی بیمه‌های اشخاص در بیمه آسیا - مدرس در دانشکده‌های اقتصاد و دارایی و در سازمان مدیریت صنعتی.

○ تألیفات و تحقیقات: تدوین جزوه حسابداری شرکت‌های بیمه و جزوه ارزیابی خسارت، ارایه مقالات تخصصی در نشریات کشور.

فرامرز روحانی

● نصرت‌الله نوربخش

○ تحصیلات: فوق لیسانس بیمه و بازرگانی، عضو انستیتو بیمه لندن، دارای گواهینامه از لویلدز، تجربه امور بیمه‌ای در بازار بیمه انگلستان.

○ سوابق اجرایی: بیش از ۲۲ سال سابقه اجرایی و مدیریتی در مسئولیت‌های مختلف شرکت‌های بیمه، عضو هیئت مدیره و مدیر اجرایی در تعدادی از شرکت‌های اقتصادی، رییس هیئت مدیره و مدیر عامل شرکت خدمات بیمه جنوب شرق.

○ تألیفات و تحقیقات: تدوین جزوه مجموعه آراء قضایی در دعاوی بیمه‌ای، تدوین مقالات مختلف بیمه‌ای در نشریات تخصصی بیمه و نشریه صنعت حمل و نقل، شرکت در سمینارهای مختلف بیمه‌ای در داخل و خارج از کشور.

نصرت‌الله نوربخش

○ آسیا: بحث امروز پیرامون خانواده و بیمه و رابطه بین این دو نهاد است. خانواده به عنوان پایه اصلی جامعه، برای تأمین کارکردهایش و کنترل بحران‌های مختلفی که آن را تهدید می‌کند به ابزارهایی نیاز دارد. شاید بتوان بیمه را کارآمدترین وسیله برای حمایت از خانواده دانست به این منظور در گفت‌وگوی امروز ابتدا این تهدیدها را مرور کرده و سپس پوشش‌های بیمه‌ای در این رابطه را بررسی خواهیم کرد. در پایان پیشنهادهایی را برای توسعه بیمه‌های خانواده ارائه می‌کنیم. سرکار خانم فردوسی لطفاً ضمن مرور اهمیت خانواده در روابط اجتماعی، نگرانی‌هایی که خانواده در جریان این روابط با آنها روبروست را مورد بررسی قرار دهید.

● دکتر فردوسی: در آغاز بحث از همه دست‌اندرکاران نشریه آسیا تشکر می‌کنم. امروز، خانواده را به عنوان یک سیستم در نظر می‌گیرند. سیستمی که دارای خرده سیستم‌های فراوانی است. روابط افراد در خانواده با یکدیگر، خرده سیستم‌های درون خانواده را تشکیل می‌دهد. خانواده از بدو تشکیل، با هدف تحول یافتگی به پیش می‌رود؛ یکی از اهداف مهم این نهاد می‌بایست این باشد که زن و مردی که با هم ازدواج می‌کنند باید خانواده را به تحول برسانند و تحول خانواده در درجه اول نیازمند تحول هر دو نفر است. زن و شوهر باید به کمک یکدیگر، استعدادهایشان را شکوفاتر کنند و توانایی‌ها، قابلیت‌ها و کفایت‌هایشان را افزایش دهند. آنها باید فرزندان خود را به ترقی و تکامل برسانند و زمینه رشد آنها را از نظر اجتماعی، معنوی، ذهنی، اخلاقی، جسمانی، تحصیلی، عاطفی و ... فراهم کنند تا آنها هم بتوانند با افزایش سن، از خانواده خود جدا شده و خانواده‌ای را تشکیل دهند. این روند، از ازدواج زن و مرد تا تحول یافتگی فرزندان و جدا شدن آنها از خانواده، به معنای تحول خانواده است.

گاهی در مسیر تحول خانواده، موانعی به وجود می‌آید که موجب می‌شود این تحول یافتگی به

آسانی انجام نگیرد. خانواده می‌بایست به نوعی، این موانع را از سر راه بردارد. برای نمونه، وقوع بیماری طولانی و صعب‌العلاج و یا مشکلات دیگری که در رابطه با فرزندان به وجود می‌آید، اقتضا می‌کند که خانواده از لحاظ اقتصادی، در وضع بهتری قرار بگیرد. گاهی اوقات، خانواده به برخی کمک‌های اجتماعی مثل مددکاری نیاز پیدا می‌کند. در دنیای امروز، تمامی رویدادهای زندگی با مقداری تنیدگی (استرس) همراه است. نباید فکر کنیم که حتماً همه اتفاق‌ها ناگوار هستند و به انسان‌ها استرس وارد می‌کنند. مثلاً ازدواج، واقعاً یک رویداد خوشایند است، ولی افراد خانواده را دچار استرس می‌کند؛ تهیه جهیزیه و مسکن، داشتن شغلی مناسب با درآمد کافی و به طور کلی، امرار معاش زندگی، مسائلی هستند که بر خانواده فشار وارد می‌کنند. همچنین بارداری و صاحب فرزند شدن نیز - با اینکه باعث خوشحالی پدر و مادر می‌شود - خانواده را از نظر نگهداری فرزندان و هزینه‌های مربوط به آن، دچار استرس می‌کند؛ به ویژه اینکه در حال حاضر چند زایی در جامعه شایع شده است.

از طرف دیگر، استرس‌های خیلی حاد، انسان را به شدت تحت تأثیر قرار می‌دهند و در پاره‌ای موارد بیماری‌های جسمانی و حتی بیماری‌های روحی و روانی را به خانواده تحمیل می‌کنند. در کشور ما، از دست‌دادن فرزند، بیشترین استرس را - به ویژه به مادران - وارد می‌کند. ولی در آمریکا، از دست‌دادن

دکتر فردوسی:
گاهی در مسیر تحول خانواده، موانعی به وجود می‌آید که موجب می‌شود این تحول یافتگی به آسانی انجام نگیرد. خانواده می‌بایست به نوعی، این موانع را از سر راه بردارد. گاهی اوقات، خانواده به برخی کمک‌های اجتماعی مثل مددکاری نیاز پیدا می‌کند

دکتر فردوسی:
همیشه می‌گویند
جامعه‌ای سالم‌تر است
که در آن راه‌هایی برای
حل مشکلات وجود
داشته باشد. اگر در
جامعه استرس‌هایی
وجود دارد، باید
روش‌های مقابله با این
استرس‌ها در جامعه
پیش‌بینی شده باشد
بیمه، یکی از بهترین
راه‌حل‌ها برای رفع
این‌گونه مشکلات است
البته می‌بایست همه
مردم به خوبی خدمات
آن را بشناسند

همسر بالاترین استرس را برای افراد در پی دارد. به طور کلی، از دست دادن اعضای خانواده، بیماری‌های سخت، تولد فرزند عقب‌مانده و عدم پیشرفت بچه‌ها در امور تحصیلی و عدم موفقیت آنها در انتخاب شغل، مسائلی هستند که بر روی جامعه تأثیر می‌گذارند.

خود افراد هم به تنهایی می‌توانند از حوادثی که برایشان به وجود می‌آید، تا حد زیادی متأثر شوند. مثلاً ورشکستگی افراد سرمایه‌داری که در پی عدم برنامه‌ریزی صحیح، سرمایه خود را از دست داده‌اند، باعث افسردگی آنها می‌شود. بازنشستگی برای خیلی از افراد می‌تواند استرس‌زا باشد. گفته می‌شود که بین خانم‌ها و آقایان در این رابطه تفاوت‌هایی وجود دارد؛ بعد از بازنشستگی به آقایان استرس بیشتری وارد می‌آید تا خانم‌ها. چون خانم‌ها در خانه کار می‌کنند و به طور کامل از رده تولید خارج نمی‌شوند. افراد بعد از بازنشستگی اگر نتوانند مجدداً خودشان را در رده تولید قرار دهند، از لحاظ روحی بسیار آزردده‌خاطر می‌شوند.

انسان با شماری از نیازها به دنیا می‌آید. این نیازها را عمدتاً به دو دسته تقسیم می‌کنند؛ نیازهای فیزیولوژیکی مانند نیاز به غذا، نیاز به خواب و ... و نیازهای روانشناختی. می‌توانیم بگوییم که در رأس همه این نیازها، نیاز به امنیت قرار دارد. هر فردی خواهان امنیت است. وقتی نوزاد به دنیا می‌آید، به آغوش مادر پناه می‌برد، زیرا احساس امنیت می‌کند و اگر این نیاز بسیار مهم روانی از بین برود، انسان‌ها دچار از هم پاشیدگی می‌شوند و مشکلات بسیاری برایشان به وجود می‌آید. در وهله نخست، بچه‌ها از خانواده خود تأمین امنیت را انتظار دارند. به دنبال آن والدین هم کارکرد امنیت را از اجتماع طلب می‌کنند. اگر پدری از لحاظ مالی در فشار باشد، ممکن است این امر بر خلق و خوی و رفتار او تأثیر بگذارد و او نتواند امنیت لازم را برای اعضای خانواده‌اش فراهم کند. رشد بچه‌ها - به خصوص رشد عاطفی آنان - در گرو این است که بدانند دارای پدر و مادری هستند که عملکرد عاطفی خوبی دارند. بنابراین، نیاز به ایمنی در درجه اول در سطح خانواده و پس از آن، در سطح اجتماع باید

وجود داشته باشد. امروزه، اجتماع به عنوان دومین نهاد جامعه تلقی می‌شود. اگر کمبودها و کاستی‌هایی در خانواده وجود داشته باشد و والدین به هر دلیلی نتوانند این کمبودها را برطرف کنند، اجتماع باید برای رفع این نیازها اقدام کند. اجتماع برای این افراد چگونه ایمنی را فراهم می‌کند؟ دادن وام به مردم از جمله وام‌های تحصیلی، شغلی، مسکن، همچنین وام برای درمان بیماری‌ها و ارایه انواع کمک‌های اقتصادی و غیر اقتصادی به افراد جامعه از طرف اجتماع، تأمین‌کننده نیاز به ایمنی است.

اگر این ایمنی به خطر بیفتد، انسان‌ها ممکن است دست به رفتارهایی بزنند که شاید نابهنجار هم باشد، به ویژه خانواده‌هایی که دارای افراد هیجان‌زده هستند. افراد هیجان‌زده افرادی هستند که نمی‌توانند خیلی خوب و اجتماع پسند، هیجان‌های خود را کنترل کنند. مثلاً یک فرد هیجان‌زده و مضطرب در اثر بروز حوادث، بیشتر خودش را می‌بازد و دچار معضل می‌شود تا یک فردی که اضطراب ندارد یا اضطراب کمتری دارد. سیستم شخصیتی این گونه افراد، اصولاً هیجان‌زدگی خیلی زیادی دارد. این گروه، علاوه بر خانواده، از طرف اجتماع هم باید احساس امنیت کنند. چون افراد مضطرب همیشه در فکر و خیال خود به سر می‌برند و به حوادث ناگوار فکر می‌کنند؛ اگر همسر را از دست بدهم، چه کنم؟ اگر برای فرزندم مشکلی پیش بیاید، چه کنم؟ اگر خودم بیمار شوم، چه کنم؟ افراد هیجان‌زده و مضطرب، همواره حوادث ناگوار را در ذهن خود مجسم می‌کنند. به روش‌های مختلف می‌توان به این افراد یاری رساند؛ یکی از این کمک‌ها این است که خانواده به فرد بیمار آرامش بدهد. می‌توان این افراد را روان‌درمانی نیز کرد. همچنین، اجتماع با ارایه پاره‌ای خدمات، می‌تواند برخی از نیازهای آنها را مرتفع سازد.

همیشه می‌گویند جامعه‌ای سالم‌تر است که در آن راه‌حل‌هایی برای مشکلات وجود داشته باشد. اگر در جامعه استرس‌هایی وجود دارد، باید راه‌حل‌های مقابله با این استرس‌ها در جامعه پیش‌بینی شده باشد. اگر افراد مضطرب از این‌گونه کمک‌ها و

معروف‌ترین بیمه‌نامه‌ها، مانند بیمه شخص ثالث نیز اطلاع کافی ندارند و از پوشش‌های آن بی‌خبرند. یکی از دلایل بی‌خبری مردم از خدمات بیمه‌ای، نبود برنامه‌ها و متخصصین در حوزه اطلاع‌رسانی در حوزه بیمه است. مردم همه‌چیز را نمی‌دانند. کسی که می‌خواهد در دادگاه دعوی را مطرح کند، از وکیل که فردی مطلع در زمینه‌های حقوقی است، کمک می‌گیرد. ولی متأسفانه در صنعت بیمه کشور چنین افرادی کمتر وجود دارند که در بخش بیمه آگاهی لازم را به افراد بدهند. با توجه به تنوع خدمات بیمه‌ای، خانواده به یک مشاور بیمه‌ای نیاز دارد تا راهنمایی لازم را از او دریافت کند.

خانواده آغاز و پایان همه‌چیز است. در جامعه، همه چیز از این خرده سیستم آغاز می‌شود. بنابراین، می‌توان گفت، زیر بنای همه مسائل جامعه به خانواده بازمی‌گردد. از این‌رو، صحبت کردن درباره بیمه‌های مربوط به خانواده به تمام رشته‌های بیمه‌ای مربوط می‌شود. فرض کنید تاجری، کالایی را از محلی به محل دیگر حمل می‌کند، اگر

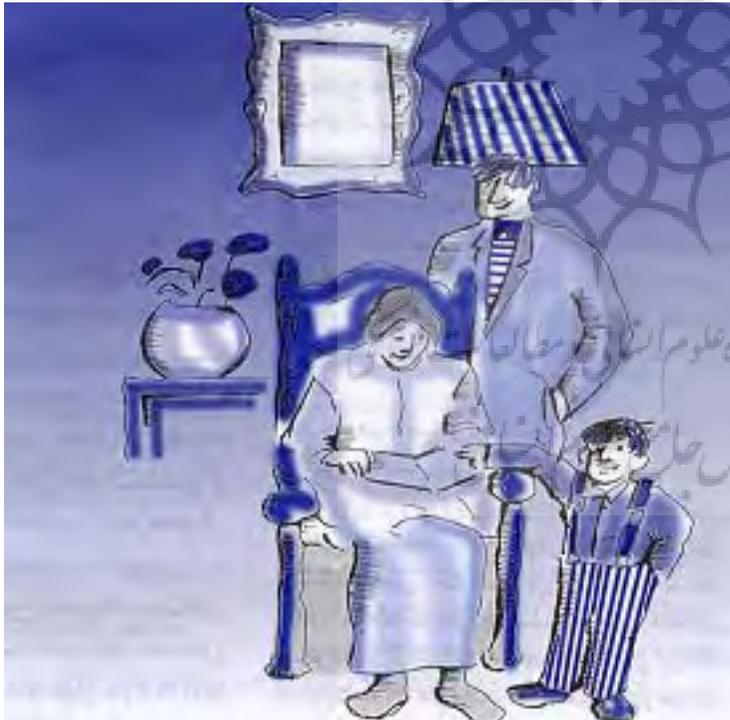
راه‌حل‌ها مطلع باشند، از نظر روانی اطمینان خاطر حاصل می‌کند و مطمئن می‌شوند که راه‌حلی برای رفع مشکلات وجود دارد. بیمه، یکی از بهترین راه‌حل‌ها برای رفع این‌گونه مشکلات است البته می‌بایست همه مردم به خوبی خدمات آن را بشناسند. بنابراین، اطلاع‌رسانی به افراد جامعه بسیار مهم است. شاید در حال حاضر بسیاری از افراد از خدمات بیمه‌ای آگاه نباشند. آگاهی موجب کاهش اضطراب افراد می‌شود.

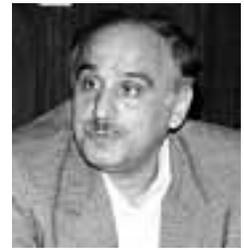
یک خبر ناگوار می‌تواند افراد هیجان‌زده را بسیار متشنج کند، ولی برعکس، یک خبر آرامش بخش و تأمین‌کننده نیازهای روانی، می‌تواند برای آنها اطمینان و احساس امنیت فراوانی را به ارمغان آورد.

○ آسیا: براساس توضیحات دکتر فردوسی، بیمه ابزار کارآمدی برای کنترل استرس‌ها و ایجاد زمینه‌های مناسب امنیتی و اجتماعی برای خانواده است می‌تواند به این نهاد مهم اجتماعی در تأمین کارکردهایش یاری برساند. آقای روحانی، لطفاً رابطه بیمه و خانواده را بررسی کرده و آن گروه از پوشش‌های بیمه را که به طور مستقیم خانواده را مخاطب قرار می‌دهند معرفی نمایید.

● آقای روحانی: همان‌طور که خانم فردوسی فرمودند، خانواده یک خرده سیستم در درون سیستم اجتماعی است. اگر استرس از یک خرده سیستم تولید شود، به راحتی به کل سیستم منتقل می‌شود. بحثی که در این‌جا به آن می‌پردازم، نقش بیمه در کاهش استرس‌هاست.

در این زمینه، اطلاع‌رسانی و این‌که چگونه باید این اطلاعات را در اختیار مردم قرار داد موضوع بسیار مهمی است. مسائلی را که خانم فردوسی مطرح کردند، دقیقاً همان نکاتی است که شرکت‌های بیمه به آن توجه می‌کنند. هزینه تحصیل، هزینه بیماری‌های طولانی مدت و نظایر آن، نیازهایی هستند که شرکت‌های بیمه برای رفع آنها بیمه‌نامه‌هایی را طراحی نموده‌اند؛ ولی مردم از این امکانات، آگاهی کافی ندارند. بنابراین، اطلاع‌رسانی از موضوع پوشش‌های بیمه‌ای، مهم‌تر است. در حال حاضر، بسیاری از خانواده‌ها حتی از

حادثه‌ای برای آن کالا اتفاق بیفتد و خسارتی ایجاد شود، تبعات آن، به نوعی خانواده او را نیز تحت تاثیر قرار می‌دهد. دکتر فردوسی در بحث خود به موضوعاتی اشاره کردند که مربوط به حرفه تخصصی ماست. مانند تأمین هزینه‌های مختلف خانواده از جمله هزینه‌های تحصیل، هزینه خرید مسکن، هزینه‌های درمان و حتی هزینه کفن و دفن. طبیعی است، وقتی سن افراد بالاتر می‌رود، یکی از نگرانی‌های آنها این است که مراسم و تشریفات بعد از مرگ آنها چگونه برگزار خواهد شد؟ در چه جایی دفن می‌شوند؟ و این هزینه‌ها چگونه تامین خواهد شد؟ پوشش‌هایی در این زمینه نیز وجود دارد که موجب کاهش این استرس‌ها می‌شود.

ما در جامعه‌ای تقدیرگرا زندگی می‌کنیم که افراد آن تمایلی ندارند درباره زندگی بعد از مرگ خود صحبت کنند. این موضوع باعث شده است که نتوانیم به راحتی برخی از پوشش‌های بیمه عمر نظیر فوت را برای افراد جامعه توضیح دهیم. چون فکر کردن به مسئله مرگ در زمان حیات، آن هم در زمان سلامتی، برای مردم مشکل است. هر چند که در ضمیر ناخودآگاه خود به این موضوع می‌اندیشند.

موضوع بعدی، غیر قابل لمس بودن خدمات بیمه‌ای است. ما در ابتدا باید برگه‌ای را به بیمه‌گذار بفروشیم. در حالی که هیچ کالای ملموسی به او ارائه نمی‌دهیم. وقتی کسی کالایی می‌خرد، آن را می‌بیند و ارزیابی می‌کند ولی خدمات بیمه‌ای در بدو امر ملموس نیستند. بنابراین، ما باید مردم را متوجه این موضوع کنیم که شرکت‌های بیمه با ارائه برگه بیمه‌نامه، تأمین لازم را به آنها ارائه می‌کنند.

با این توضیحات، می‌توان نتیجه گرفت که اکثر پوشش‌های بیمه‌ای، مورد نیاز خانواده است. با این حال، یکی از رایج‌ترین بیمه‌نامه‌هایی که به طور مستقیم خانواده‌های مالک خودرو به آن نیاز دارند، بیمه‌نامه شخص ثالث است. در حال حاضر، بیشتر خانواده‌ها صاحب خودرو هستند و همه اعضای خانواده؛ از آن استفاده می‌کنند؛ ضمن این‌که مسئولیت آن، با دارنده خودرو است. با توجه به میزان دیه در جامعه اسلامی ما که هزینه سنگینی هم

هست، در صورت بروز تصادف و خسارت جانی، این بیمه‌نامه، کمک بسیار خوبی برای خانواده‌هاست. البته در کنار این بیمه‌نامه، پوشش‌های تکمیلی برای راننده و سرنشین خودرو نیز وجود دارد که برای اعضای خانواده مفید است. با این حال بسیاری از خانواده‌ها نیز از مزایای این بیمه‌نامه بی‌خبرند.

اطمینان دارم که اگر فردی از مزایای بیمه اطلاع داشته باشد، یک روز بدون بیمه‌نامه شخص ثالث، رانندگی نخواهد کرد و یا یک ساعت خانه خود را بدون بیمه آتش‌سوزی نخواهد گذاشت. پیامد حوادث رانندگی بسیار سهمگین است. خانواده‌هایی وجود دارند که نان‌آورشان به دلیل یک غفلت کوچک در رانندگی، در زندان به سر می‌برد و خانواده‌اش از هم پاشیده است. از سوی دیگر، جامعه نیز باید هزینه‌های این حوادث را بپردازد.

از دیگر پوشش‌هایی که می‌تواند برخی خطرات مربوط به خانواده را تحت پوشش قرار دهد، بیمه آتش‌سوزی است. در این بیمه‌نامه، خطرات زیادی پوشش داده می‌شود، از جمله: آتش‌سوزی، ترکیدگی لوله آب، زلزله، سیل، سقوط هواپیما یا برخورد جسم خارجی و سرقت. به طور کلی، در بیمه آتش‌سوزی، کلیه زیان‌ها و مسئولیت‌هایی که متوجه منزل مسکونی یک خانواده می‌شود، تحت پوشش قرار می‌گیرد. با توجه به رواج آپارتمان‌نشینی در کشور، اهمیت برخورداری از این بیمه‌نامه دو چندان شده است. در باره این نوع بیمه نیز متأسفانه اطلاع رسانی کافی صورت نگرفته و بسیاری از افراد از مزایای آن آگاهی ندارند.

در بیمه‌های اشخاص نیز پوشش‌هایی برای افراد پیش‌بینی شده است که برای خانواده مفید است. در مهم‌ترین این نوع بیمه‌نامه‌ها، بیمه عمر است. در بیمه‌های عمر، افراد برای مدت معینی تحت پوشش قرار می‌گیرند. اگر بیمه شده فوت نماید، شرکت بیمه سرمایه بیمه را به بازماندگان، ذینفع وی و یا هر کسی که خود بیمه‌گذار تعیین کرده، پرداخت می‌کند. حق بیمه این پوشش اندک است ولی اگر بیمه شده در مدت معین فوت نکند، شرکت بیمه سرمایه مورد نظر را پرداخت نخواهد کرد.

روحانی:

در حال حاضر، بسیاری از خانواده‌ها حتی از معروف‌ترین بیمه‌نامه‌ها، مانند بیمه شخص ثالث نیز اطلاع کافی ندارند و از پوشش‌های آن بی‌خبرند. با توجه به تنوع خدمات بیمه‌ای، خانواده به یک مشاور بیمه‌ای نیاز دارد تا آنها را راهنمایی کند

بیمه‌نامه مکمل پوشش‌های ارایه شده از سوی بیمه‌گر اول به شمار می‌آید. بیمه‌گر اول ممکن است سازمان تأمین اجتماعی و یا سازمان خدمات درمانی باشد. پوشش‌های بیمه‌گر اول معمولاً ۲۰ تا ۳۰ درصد هزینه‌های درمان را تأمین می‌کند و پوشش‌های مکمل ۷۰ تا ۸۰ درصد باقیمانده هزینه‌ها را تأمین می‌نماید. استقبال از این بیمه‌نامه بسیار زیاد است و همه خواهان این بیمه‌نامه هستند. متأسفانه به دلیل امکانات محدود، ما هنوز موفق نشده‌ایم به صورت انفرادی هم این بیمه‌نامه را بفروشیم، چون هر سال هزینه‌های پزشکی افزایش می‌یابد و پرداخت حق بیمه‌های بالا و متناسب با این افزایش برای مردم میسر نیست. پوشش‌های درمانی، استرس‌های ناشی از هزینه‌های گزاف درمانی را در خانواده‌ها از بین می‌برند، لذا ارائه این بیمه‌نامه برای خانواده‌ها بسیار حیاتی است. در حال حاضر به جز کارکنان دولت، حدود ۶ میلیون نفر از پوشش‌های تکمیلی درمان استفاده می‌کنند که حدود ۲۰ درصد جامعه را تشکیل می‌دهند.

○ آسیا: همانطور که کارشناسان محترم اشاره کردند، همیشه نگرانی‌هایی وجود دارد که خانواده را تهدید می‌کند و باید با مکانیسم‌های مناسبی آن‌ها را برطرف کرد. شاید بتوان بیمه را یکی از جدی‌ترین و بهترین فرآورده‌هایی بشری

بیمه‌نامه دیگری که بیمه آسیا در سال‌های اخیر آن را مجدداً در کشور رواج داده است، بیمه عمر و پس‌انداز است. در این بیمه‌نامه ضمن این که بیمه شده تحت پوشش بیمه عمر قرار می‌گیرد، در صورتی که پس از طی مدت تعیین شده در بیمه‌نامه، بیمه‌شده فوت ننماید، سرمایه مورد تعهد توسط شرکت بیمه پرداخت می‌شود. البته شرکت‌های بیمه در قالب این بیمه‌نامه، هزینه‌هایی مانند هزینه ازدواج، تهیه جهیزیه، هزینه‌های تحصیلی، سفرهای زیارتی و غیره را هم تأمین می‌کنند. این بیمه‌نامه جامع و مفید می‌باشد و مورد توجه مردم واقع شده است. از سال ۱۳۱۴ (که اولین شرکت بیمه ایرانی در کشور آغاز به کار کرد) تا سال ۱۳۷۴، حدود ۲۰ هزار بیمه‌نامه عمر و پس‌انداز در ایران فروخته شد. در حالی که بیمه آسیا موفق شده است از سال ۱۳۷۴ تا امروز حدود ۵۰۰ هزار بیمه‌نامه عمر و پس‌انداز بفروشد. با توجه به آمار فروش سایر شرکت‌های بیمه، در حال حاضر فروش این بیمه‌نامه در کشور کافی نیست. هم اکنون ۳۰ میلیون نفر در کشور قابلیت برخورداری از مزایای این بیمه‌نامه را دارند ولی در مجموع ۷۰۰ تا ۸۰۰ هزار بیمه‌نامه فروخته شده است. پرداخت سرمایه در این نوع بیمه‌نامه حتمی است و خانواده‌ها می‌توانند با توجه به زمان و سرمایه بیمه‌نامه، برای تأمین هزینه‌های آینده خود برنامه‌ریزی کنند.

از دیگر بیمه‌های مفید برای خانواده‌ها، بیمه حوادث است. همه افراد خانواده در هر شغل و صنف می‌توانند این بیمه‌نامه را خریداری کنند. در صورت نقص عضو بیمه‌شده یا فوت او در اثر حادثه، شرکت بیمه سرمایه تعیین شده در بیمه‌نامه را به بازماندگان پرداخت می‌نماید و یا هزینه‌های پزشکی را تأمین می‌کند.

بیمه تکمیلی درمان نیز از جمله پوشش‌های بسیار مهم برای خانواده‌هاست. با توجه به هزینه‌های بالای پزشکی، ارائه این پوشش‌ها برای شرکت‌های بیمه مقرون به صرفه نیست. این بیمه‌نامه‌ها به صورت گروهی برای کارکنان کارخانه‌ها و سازمان‌های بزرگ صادر می‌گردد. در واقع، این

روحانی:

اگر فردی از مزایای

بیمه اطلاع داشته باشد

یک روز بدون بیمه‌نامه

شخص ثالث، رانندگی

نخواهد کرد و یا یک

ساعت خانه خود را

بدون بیمه آتش‌سوزی

نخواهد گذاشت

دانست که در این رابطه مطرح است. اما، یکی از اصلی‌ترین مشکلات در رابطه با وارد کردن موضوع بیمه به باورها و ارزش‌های مردم مسئله اطلاع‌رسانی است. آگاهی‌های مردم نسبت به این موضوع خاص در حدی که جوابگوی نیازها باشد، نیست و اطلاعات و آگاهی‌های مردم در این زمینه بسیار اندک است. آقای نوربخش شما به عنوان فردی که سالها در این زمینه تلاش کرده‌اید و این موضوع را به خوبی می‌شناسید، چه راهکارهایی را برای انتقال این آگاهی‌ها به مردم پیشنهاد می‌کنید.

● آقای نوربخش: ضمن تشکر از نشریه آسیا و عرض با سپاس از خانم دکتر فردوسی و جناب آقای روحانی و سایر همکارانی که در خدمتشان هستیم، همان‌طور که مطرح شد خانواده جایگاه خاصی در جامعه دارد و با توجه به استرس‌های موجود در جامعه، خانواده‌ها تحت فشار قرار دارند. به نظر من یکی از مهم‌ترین عوامل ایجاد استرس‌ها یا آرامش در خانواده، خود رسانه‌ها اعم از تلویزیون و نشریات هستند. عامل دوم ایجاد استرس‌ها، مسائل مالی خانواده‌هاست. سومین عامل، مسائلی است که در محیط‌های کاری ایجاد می‌شود. چه زن، چه شوهر وقتی که در محیط کار، فعالیت می‌کنند، با یک سلسله استرس‌هایی روبرو می‌شوند و نهایتاً، این استرس‌ها در خانواده اثر می‌گذارند.

درباره عامل اول ایجاد استرس‌ها یا آرامش‌ها، یعنی رسانه‌های جمعی - به ویژه تلویزیون - باید گفت که در حال حاضر بیشتر برنامه‌های سینمایی و تلویزیونی از جمله فیلم‌ها و سریال‌ها، دارای موضوعات منفی هستند و رفتار واقعی خانواده‌ها را نشان نمی‌دهند و ذهنیت بیننده را به سوی مسائل منفی گرایش می‌دهند. این، در ذهنیت افراد تأثیر می‌گذارد و باعث می‌شود آنها با موضوعات زندگی با دید منفی برخورد کنند. در هر جامعه‌ای انواع رفتار مجرمانه اتفاق می‌افتد ولی این امر دلیل بر آن نیست که همه مردم مجرم هستند. بنابراین، از طریق رسانه‌ها می‌توانیم استرس‌هایی را که جامعه بر مردم وارد می‌سازد، با ارائه برنامه‌هایی با موضوعات مثبت، کاهش دهیم و دیدگاه مردم را به

سوی سازندگی و موضوعاتی که باعث آرامش جامعه می‌شود، متوجه کنیم. بدین ترتیب، خانواده‌ها نیز در محیطی آرام به برنامه‌ریزی زندگی خود می‌پردازند.

تا زمانی که فرد فعال است و درآمدش جوابگوی هزینه‌هاست، زندگی به صورت عادی جریان دارد و عملاً مشکلی برای خانواده پیش نمی‌آید. ولی هزینه‌هایی برای خانواده ایجاد می‌شود که قابل پیش‌بینی نیست. این هزینه‌ها به طور اتفاقی حادث شده و خارج از توان مالی خانواده‌هاست. مانند هزینه‌های سنگین درمان و یا از بین رفتن منزل و خودرو، سرمایه‌هایی که در صورت از دست رفتن جایگزین کردن آن برای خانواده‌ها بسیار سنگین است. خطر فوت، نقص عضو و یا از کارافتادگی نان‌آور خانواده در اثر حادثه یا فوت عادی، از دیگر مشکلات خانواده در این زمینه هستند.

برای جبران این هزینه‌ها، کاری که در صنعت بیمه امکان‌پذیر است، آن است که خانواده‌ها بخشی از هزینه‌های زندگی خود را به بیمه اختصاص دهند. در کشورهای پیشرفته، در فهرست هزینه خانواده، یک بند به هزینه‌های بیمه‌ای اختصاص یافته است. این هزینه‌ها برای حوادث پیش‌بینی نشده در نظر گرفته شده‌اند. مانند بیمه اتومبیل، بیمه منازل مسکونی، بیمه درمانی و مشابه آن. همچنین، خانواده‌ها با بیمه‌های عمر و حوادث برای آینده خود نیز برنامه‌ریزی می‌کنند؛ فقدان نان‌آور خانواده و یا قطع درآمد خانواده در صورت بروز برخی حوادث از آن جمله است. با وقوع این حوادث، سطح زندگی خانواده از حد استاندارد خارج می‌شود. برای تأمین این هزینه‌ها و اداره خانواده، نیاز به راهکارهایی از سوی جامعه است که در این زمینه پوشش‌های بیمه‌ای راه‌کار مناسبی هستند. افراد خانواده می‌توانند با اختصاص بخشی از درآمد خود به خرید پوشش‌های بیمه‌ای مورد نیاز، آینده خود را تضمین کنند و نیازی به کمک دیگران نداشته باشند.

در این امر تردیدی نیست که در صورت فوت یکی از اعضای خانواده، به هیچ وجه امکان جبران زیان‌های معنوی خانواده وجود ندارد. ولی کاری که در صنعت بیمه می‌توان انجام داد این است که

نوربخش:

در کشورهای پیشرفته، در فهرست هزینه خانواده، یک بند به هزینه‌های بیمه‌ای اختصاص یافته است. هزینه‌های بیمه‌ای برای حوادث پیش‌بینی نشده در نظر گرفته شده‌اند؛ مانند بیمه اتومبیل، بیمه منازل مسکونی، بیمه درمانی و مشابه آن. همچنین، خانواده‌ها با بیمه‌های عمر و حوادث با استفاده از مکانیسم بیمه، برای آینده خود نیز برنامه‌ریزی می‌کنند

اثرات و زیان‌های مادی ناشی از این فقدان را به حداقل ممکن تقلیل داد. همانگونه که اشاره شد، علت عدم استقبال مردم از خدمات بیمه‌ای، عدم آگاهی آنها از این فراورده‌هاست. ما همیشه می‌گوییم که تبلیغات بایستی در جهت فروش بیمه‌نامه به مردم و آموزش بیمه‌ای سوق داده شود. در صنعت بیمه، در ده سال گذشته، چه میزان سرمایه‌گذاری برای شناساندن بیمه به مردم انجام شده است؟ بیمه مرکزی ایران به عنوان بالاترین مرجع صنعت بیمه، سالانه حداقل یک چهارم حق بیمه شرکت‌های بیمه را دریافت کرده و پس از کسر خسارت و هزینه‌ها سود حاصل از عملیات بیمه‌ای خود را به خزانه دولت واریز می‌کند. از طرف دیگر، دولت هزینه‌های زیادی برای خانواده‌ها صرف می‌کند از جمله هزینه‌های درمانی، هزینه‌های جبران خسارت‌های ناشی از وقوع زلزله، سیل و سایر بلایای طبیعی. بنابراین، بهتر است بخشی از این سود که به دولت واگذار می‌شود، در اختیار شرکت‌های بیمه قرار گیرد تا آنها با اعمال برخی سیاست‌ها، در جهت توسعه بیمه در جامعه حرکت کنند. یکی از راه‌کارها ارائه بیمه‌نامه‌های رایگان به مردم است. بدین ترتیب، افراد جامعه با خدمات بیمه‌ای بیشتر آشنا می‌شوند. به عنوان مثال اگر ده میلیارد تومان بودجه برای صدور بیمه‌نامه‌های رایگان در نظر

گرفته شود، می‌توان این بیمه‌نامه‌ها را در تمام خانواده‌های ایرانی توزیع کرد. با این حرکت هر خانواده حداقل یک بار این بیمه‌نامه را مطالعه می‌کند و از پوشش‌های بیمه‌ای آگاه می‌شود و برای تقویت این موضوع می‌توان مسابقات و جوایزی در نظر گرفت. باید روش‌های تبلیغاتی خود را مطابق با استانداردها و سنت‌های جامعه اتخاذ کنیم و براساس روش‌ها و مطلوبیت‌های جامعه سرمایه‌گذاری کنیم و با این سرمایه‌گذاری، مردم و خانواده‌ها را با مسائلی که به آنها آگاهی ندارند، آشنا کنیم. یکی از مسائلی که امروز مطرح است و اولویت بیشتری نسبت به هزینه‌های تجهیزیه و یا هزینه تحصیلات و ... دارد، بحث دین مالی افراد است. کدام یک از افرادی که به نحوی مشغول کار هستند، دین مالی ندارند؟ آیا کسی را می‌شناسید که به عنوان سرپرست خانواده، بدهکار نباشد؟ حال در این بین اگر برای این فرد حادثه‌ای اتفاق بیفتد، خانواده او دیگر قادر نیست همان فعالیت سرپرست خود را ادامه دهند. لذا در پرداخت بدهی‌های او دچار مشکل می‌شوند چون ابزارها و امکانات ادامه آن فعالیت‌ها را در اختیار ندارند. با توجه به بدهی‌های افراد به سیستم‌های مختلف، اعم از بانک‌ها، مؤسسات مالی و ... اگر فوت یا از کارافتادگی اتفاق بیفتد، حتی یک فقره بیمه‌نامه عمر ۲۰ میلیون تومانی هم کفاف

نوربخش:

علت عدم استقبال مردم از خدمات بیمه‌ای، عدم آگاهی آنها از این فراورده‌هاست. ما همیشه می‌گوییم که تبلیغات بایستی در جهت فروش بیمه‌نامه به مردم و آموزش بیمه‌ای سوق داده شود. در صنعت بیمه، در ده سال گذشته، چه میزان سرمایه‌گذاری برای شناساندن بیمه به مردم انجام شده است؟

این تعهدات و بدهی‌ها را نخواهد کرد. در جامعه ما در گروه پزشکان، مهندسين و مدیران، حداقل ۴۰ الی ۵۰ میلیون تومان بدهی وجود دارد. در حال حاضر با کدام بیمه‌نامه می‌توان - در صورت وقوع حادثه برای این افراد - باقیمانده بدهی آنها را پوشش داد؟

شما وقتی می‌خواهید از بانک وام بگیرید، طبق دستورالعمل بانک‌ها، مدارک و مستندات نیاز است که به بانک ارائه می‌نماید. ولی مدرکی با عنوان «بیمه‌نامه عمر مانده بدهکار» در این فهرست وجود ندارد. بیمه‌نامه عمر مانده بدهکار برای زمانی است که اگر برای فرد بدهکار اتفاقی بیفتد، بدهی او به بانک به واسطه این بیمه‌نامه مستهلک شود. ولی در سیستم بانکی کشور ما هنوز این مسئله جا نیفتاده است که مدیر بانک از فرد وام‌گیرنده سؤال کند که اگر اتفاقی برای او روی دهد، خانواده وی چه خواهند کرد؟ ما می‌توانیم این بیمه را از راه‌های مختلف مانند ارائه بروشور و گفتگوی مستقیم به مردم ارائه کنیم.

در کشور انگلستان تمام شعبه‌های بانک بروشورهایی را برای ارائه اطلاعات دقیق و جدید به مشتریان ارائه می‌کنند که قابل استفاده برای همگان است. اگر ما نیز چنین بروشوری را تهیه کرده و در اختیار بانک قرار دهیم و از بانک بخواهیم، به هر کسی که وام اعطا می‌کند، یک بروشور نیز ارائه کند، بسیار کارساز و مفید خواهد بود. فرد وام‌گیرنده وقتی می‌بیند که چنین پوششی وجود دارد که در صورت وقوع حادثه‌ای برای او، بازپرداخت وام به بانک را تضمین می‌کند، حاضر به پرداخت مبلغ ناچیز حق بیمه نیز خواهد شد.

● دکتر فردوسی: اگر اجازه بدهید، به نگرانی‌های دیگری که برای خانواده وجود دارد اشاره کنم. بسیاری از مردم نگران دوران سالمندی خود هستند. وقتی ما پیر شدیم چه کسی از ما مراقبت می‌کند؟ چه کسی از ما نگهداری خواهد کرد؟ خیلی‌ها به طنز و شوخی می‌گویند که بچه‌های ما دیگر احساس مسئولیت نمی‌کنند و گاهی اوقات سؤال می‌کنند که آیا بیمه برای دوران سالمندی ما فکری کرده یا نه؟ از طرفی هم، الان مردم خدمات رایگان و ارزان می‌خواهند.

برخی افراد نگران می‌گویند که شما به ما می‌گویند که تحت پوشش بیمه قرار بگیرید تا نگران آینده

نباشید، ولی ما این مبلغ حق بیمه را از کجا بیاوریم؟ بسیاری از مردم می‌دانند که بیمه، خدمات خوبی را ارائه می‌کند ولی روی این مسئله (هزینه‌های مالی) مشکل دارند. از سوی دیگر هزینه‌های سنگین خانه‌های سالمندان برای نگهداری افراد سالخورده، موجب نگرانی و استرس شدید آنها می‌شود. در حال حاضر، هزینه‌های خدمات مشاوره‌ای و روانشناختی تحت پوشش بیمه نیستند. تنها هزینه خدمات روانپزشکی توسط بیمه خدمات درمانی پرداخت می‌شود در حالی که بسیاری از افراد تمایل دارند به مراکز مشاوره‌ای مراجعه کنند و مشکلات روانشناختی خود را درمان نمایند. ولی بسیاری از آنها از عهده هزینه‌های آن بر نمی‌آیند.

موضوع دیگر مشکلات زنان است. آیا بیمه برای مشکلات این گروه و یا خانم‌های خانه‌دار چاره‌ای اندیشیده است، به طوری که احساس امنیت روانی کنند؟ آیا بیمه در مورد طلاق یا مهریه نیز برنامه‌ای پیش‌بینی کرده است؟ اخیراً تعیین مهریه سنگین، در ازدواج‌ها رسم شده است و اگر سرانجام زندگی یک زوج به طلاق بیانجامد، هر دوی آنها تحت استرس شدیدی قرار می‌گیرند. آیا بیمه‌ای وجود دارد که پرداخت این هزینه سنگین را تحت پوشش قرار دهد؟

○ آسیا: همان‌طور که آقای روحانی فرمودند همه پوشش‌های بیمه‌ای به نوعی خانواده را حمایت می‌کند.

در حال حاضر بیشتر افراد جامعه ما را اقبال آسیب‌پذیر تشکیل می‌دهند. این اقبال‌گامی با بحران‌های اقتصادی مواجه می‌شوند مانند فشار هزینه‌های تهیه مسکن یا هزینه تحصیلی. اگر اطلاع‌رسانی به درستی انجام شود به طوری که افراد جامعه بتوانند پوشش‌ها را با دقت و متناسب با نیاز خود انتخاب کنند، می‌توان تا حد زیادی، این نگرانی‌ها را برطرف کرد و یا کاهش داد.

● آقای روحانی: بنده با این نظر کاملاً موافقم، ولی ما در یک سیستم اداری کار می‌کنیم و با مشکلات، مختلفی سر و کار داریم. یکی از این مشکلات بالا بودن هزینه‌های تبلیغات از رسانه‌های تأثیرگذار است. برای یک مجموعه ۱۵ دقیقه‌ای که

دکتر فردوسی:
برخی افراد نگران می‌گویند که شما به ما می‌گویند که تحت پوشش بیمه قرار بگیرید تا نگران آینده نباشید، ولی ما این مبلغ حق بیمه را از کجا بیاوریم؟ بسیاری از مردم می‌دانند که بیمه، خدمات خوبی را ارائه می‌کند ولی روی این مسئله (هزینه‌های مالی) مشکل دارند

دو بار از تلویزیون پخش شد، حدود ۱۰۰ میلیون تومان هزینه شد. بنده از نزدیک شاهد بودم که چقدر زحمت کشیده شد تا چنین برنامه‌ای تهیه و ضبط شود.

بدیهی است کار فرهنگی پیچیدگی‌های خاص خود را دارد و از آنجا که مخاطب بیمه همه مردم هستند می‌بایست برای انتقال پیام به آنها از رسانه‌های ملی استفاده شود. با توجه به هزینه‌های بسیار بالای این رسانه‌ها انجام کار اطلاع‌رسانی قدری مشکل می‌شود. به نظر می‌رسد مناسب است نوعی تفکیک بین کارهای تبلیغاتی محض و کارهای اطلاع‌رسانی صورت پذیرد و برای هر کدام تعرفه‌های کارشناسی شده در نظر گرفته شود.

در عین حال مسئله وضعیت اقتصادی افراد به جامعه نیز در رویکرد آنان به بیمه بسیار اهمیت دارد.

● **آقای نوربخش:** درست است که قدرت خرید مردم کاهش پیدا کرده ولی عملاً سطح زندگی مردم در جامعه افزایش یافته و در نتیجه، هزینه‌های آنها نیز زیاد شده است. در زمان‌های گذشته، تنها سیستم صوتی که وجود داشت، یک دستگاه گرامافون بود با یک عدد صفحه، ولی الان سیستم‌های صوتی تصویری پیشرفته و با قیمت‌های بالا وجود دارند و توسط اکثر خانواده‌ها نیز خریداری می‌شوند.

خانواده‌ها این‌گونه هزینه‌ها را به راحتی پرداخت می‌کنند؛ اما اگر مجموعه پوشش‌های بیمه‌ای مورد نیاز خانواده را محاسبه کنیم، هزینه حق بیمه ماهیانه یا سالیانه یک خانواده نسبت به سایر هزینه‌ها، درصد ناچیزی است. این‌که مردم توان پرداخت حق بیمه را ندارند و یا مایل به رایگان بودن این‌گونه هزینه‌ها هستند، (به استثنای بیمه‌نامه‌های رایگان برای فرهنگ‌سازی) صحیح نیست. ارقام بالایی که امروزه مردم هزینه می‌کنند، نشان می‌دهد توان پرداخت حق بیمه‌ها را دارند ولی ما راهکار خوبی برای جذب آنها ارایه نکرده‌ایم.

○ **آسیا:** بحث بیمه و خانواده و اطلاع‌رسانی در این زمینه قدری گسترده است و این مجال اندک نمی‌توان به همه ابعاد آن پرداخت. با این حال به مطالب خوبی اشاره شد و نکته‌های مهمی مورد

توجه قرار گرفت. از آقای روحانی درخواست می‌شود به جمع‌بندی مطالب مطرح شده بپردازند.

● **آقای روحانی:** به نظر بنده مسائل خیلی خوبی در این میزگرد مطرح شد، خانم فردوسی به عنوان یک روانشناس، نیاز جامعه برای رفع استرس‌های موجود در خانواده را مطرح کردند. ایشان با افراد جامعه در این زمینه‌ها کار کرده‌اند و دقیقاً با نیازهای آنها آشنا هستند. ما هم به عنوان یک کارشناس بیمه می‌بینیم که تمام این نیازها در چارچوب بیمه‌نامه‌های طراحی شده قابل رفع است. مثلاً نگرانی افراد از دوران پیری و از کارافتادگی، مسئله‌ای است که در بیمه عمر و پس‌انداز به آن توجه شده است. پس، نتیجه می‌گیریم که مسئله اطلاع‌رسانی و چگونگی انجام این کار، مشکلی است که بایستی به آن توجه شود و برای اینکه مردم اطلاعات مورد نیاز خود را کسب کنند، به بسترسازی یا فرهنگ‌سازی نیاز است. اصولاً کارهای فرهنگی کارهای پرهزینه‌ای هستند و کالاهای فرهنگی نیز کالاهای گران‌قیمتی می‌باشند. شایسته است در این رابطه به نمونه‌ای اشاره کنم. در نظام آموزشی ما هیچ‌جا و در هیچ کتاب آموزشی آداب نحوه خرید به فرزندان آموزش داده نشده، ولی در کتب دانش‌آموزان کشورهای توسعه یافته به این مسئله اشاره شده است و در کنار آن نحوه خرید کردن به صورت تجربی نیز به آنها آموخته می‌شود. این آموزش کاربردی، بسیار مهم و مفید است. مشکلات خانواده را دکتر فردوسی تشریح کردند. برای همه این دردها و استرس‌هایی که خانواده با آنها مواجه است، صنعت بیمه در ایران باید راهکارهای ارائه کند و برای تمام آنها تأمین لازم را ایجاد نماید. بدین‌منظور بایستی به صورت صحیح و اصولی اطلاع‌رسانی شود تا مردم از اینگونه تأمین‌ها که موجب برطرف کردن نگرانی‌ها و استرس‌هایشان می‌شود، آگاهی یابند.

○ **آسیا:** در پایان بار دیگر از عزیزان شرکت‌کننده در میزگرد تشکر می‌کنیم. امیدواریم مطالبی که مطرح شد برای خوانندگان گرامی نشریه قابل استفاده باشد.

نوربخش:

ارقام بالایی که امروزه

مردم هزینه می‌کنند،

نشان می‌دهد توان

پرداخت حق بیمه‌ها را

دارند ولی ما راهکار

خوبی برای جذب آنها

ارایه نکرده‌ایم